

tituerit, non ex eo tamen efficitur, ut quisquis Episcopalem ordinationem accepit, hoc ipso regendi munus possit exercere. Ita hæreticus ab hæretico, schismaticus à schismatico ordinatus Episcopus habet ordinis potestatem, cum servata sunt omnia, quæ servare oportebat; sed cum nullos habeat subditos, quos jure regat, plane nullam habere potest regiminis, aut jurisdictionis potestatem. Similiter Episcopus è gradu dejectus, cum amiserit subditos, quos antea regebat, nullam amplius retinet jurisdictionem, quæ sine subditis esse nequit, uti nemo sine servis dominus, nemo sine filiis pater est (1).

(1) Atque adeo verum est, à nemine jurisdictionem per simplicem ordinationem, nisi etiam accedat legitima missio, exerceri posse, ut id etiam fateantur ii, qui proxime, sive *immediate* à Deo repetunt Episcopalem potestatem non tantum ordinis, sed etiam jurisdictionis. Nam *Episcopi*, inquit *Thomassinus vet. et nov. Eccles. discipl. par. 2 lib. 1 cap. 45 num. 3. obtinent illi quidem immediate à Christo jurisdictionem suam, sed non ab illo immediate consecuti sunt territorium hoc suum, et peculiarem diæcesim: cum hæc partitio facta fuerit volventibus sæculis ab Ecclesia, nec fieri potuerit, aut perpetuari, nisi consensione Capituli, in quo est cardo, et centrum ecclesiasticæ unitatis.* Sic etiam *Jueninius de Sacram. disert. 9 de ordin. in spec. quæst. 1 cap. 1 art. 5 ad object. 1 et 3, et Natalis Alexander histor. eccles. sæc. 1 dissert. 4 §. 4 num. 3 tom. 3 pag. 37 edit Venet. an. 1776.*

6. Itaque ut Episcopus et ordinis habeat, et jurisdictionis potestatem, utrumque habere debet, scilicet et ordinationem, et legitimam missionem, per quam ei certi assignentur subditi, in quos imperium exercent. Quæ subditorum assignatio non divini, sed humani juris est, fierique debet ab eo, cui subsunt Episcopi, et cujus potestas fertur in orbem universum. Quis autem, nisi Summus Pontifex, Ecclesiæ caput, et princeps, hanc habet in totum orbem à Christo acceptam potestatem? Quare aut ab ipso, aut eo saltem consentiente, et probante, unicuique Episcopo missio tribuenda est, nimirum certi sunt assignandi subditi, quos regat, atque ita omnes Episcopi jurisdictionis potestatem consequuntur (1).

(1) Ea de re, uti sapienter animadvertit doctissimus Cardinalis Gerdil, *auctor opusculorum ad hierarchicam Ecclesiæ constitutionem spectantium, opusc. 3 pag. 152 edit. Parmæ 1789, duo in primis ante oculos habenda sunt catholica dogmata à Tridentina Synodo definita sess. 23 can. 7 et 8. Alterum est: si quis dixerit... eos, qui nec ab ecclesiastica, et canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi, et sacramentorum ministros, anathema sit. Alterum autem est: si*

*quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, et veros Episcopos, sed figmentum humanum, anathema sit. Itaque certum, exploratumque est, uti eadem Synodus can. 4 diserte statuit, eos, qui tantummodo à populo, aut sæculari Potestate ac Magistratu vocati, et instituti, ad hæc (ecclesiastica) ministeria exercenda ascendunt, et qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures, et latrones per ostium non ingresos, habendos esse; itemque certum, et compertum est, legitimos, ac veros Episcopos habendos, atque esse revera, qui à Summo Pontifice Episcopi constituuntur. Quæ generalis Concilii definitio plane nullis aut loci, aut temporis aretata finibus, illustre præbet argumentum præstantissimæ potestatis, quam in constituendis Episcopis Romanum Pontificem habere novit Synodus Tridentina, decretoque dogmatico confirmavit. Consule Hallierum *de sacr. elect. et ordinat. part. 3 sect. 5 cap. 4 §. 1 num. 18 tom. 3 pag. 14 et art. 5 §. 6 num. 45 et 55 pag. 94 et 102 edit. Romæ 1740.**

7. Jam ordinis hierarchiam nunc explicaturi, primum agemus de Episcopis; quorum in ea summus est gradus, postea de Presbyteris, et Ministris, atque ita hæc hierarchia uno in conspectu posita habebitur. De his autem agentes, explicabimus utramque potestatem, quæ in ipsis inest, ordinis scilicet, et jurisdictionis; ne, cum alterum persequemur genus ecclesiasticæ hierarchiæ, redire cogamur ad ea, de quibus superiori loco disseruerimus.

SECTIO I.

DE EPISCOPIS.

8. EPISCOPI OFFICIA.—9. VISITATIO DIOECESIS.—10 ET 11. ONUS IN EA RESIDENDI.—12. POTESTAS EPISCOPALIS, QUÆ RESPICIT VEL ORDINEM.—13 ET 14. VEL JURISDICTIONEM, FORI INTERNI, ET EXTERNI.—15. VEL LEGEM DIOECESANAM.—16. AD 17. POTESTAS DELEGATA EPISCOPI IN EXEMPTOS.

8.

Episcopus græca vox est, quæ latine *inspectorem* significat, et quæ munus designat Antistitis, ut populo sibi commisso præsit, ejusque mores speculetur (1). Hinc Episcopi esse debet curare divinum cultum, et Christianam defendere Religionem; preces indicere; videre, ne quid peccetur in rebus Fidei, in divinis celebrandis officiis, in Sacramentorum administratione; animadvertere in eos, qui turbas excitant in re Christiana; inquirere diligenter in libros, qui in lucem emittuntur, ne quis in iis

obrepat error (2); sacras in templo conciones habere, quod munus ita proprium Episcopi est, ut illud ceteri clerici sine ejus venia, aut consensu exercere prohibeantur (3); fidei mysteria, et Sacrorum Bibliorum sensum secundum mentem Ecclesiae populo aperire, eumque in officio scripto, et sermone continere.

(N. S. Episcopi quoque est dissidentes Fidelium animos in concordiam revocare: Syn. Palentina an. 4129, *Cap. 11*, litesque ex bono, et aequo componere: id quod ex Apostoli verbis *1 ad Corinth. 6* nonnulli Patres, ac praesertim Augustinus, derivarunt. Item, apud Magistratus pro reis intercedere; id quod tum veteres Sardicenses *Can. 7*, et Tolet. *VI Can. 12* decreverunt; tum veteres Episcopi haud raro praestiterunt: Patres praesertim Syn. Tolet. *IV in Epilogo*. In hac officii pastoralis parte eluxit Ambrosii, et Augustini charitas, qui saepius Magistratus ad veniam reis implorandam convenerunt.)

Episcopum specialiore[m] quarundam personarum curam gerere oportet; uti pauperum, orphanorum, viduarum, peregrinantium, oppressorum (Syn. Tolet. *IV, can. 22*, alias *21*), virginum Deo Dicatarum, atque etiam Monachorum (ex Conc. Chalcedon. *can. 4 et 8*).

(1) Multa de variis, quibus Episcopi appellantur, nominibus habet Machius *orig. et antiquit. Christian. lib. 4 cap. 4 tom. 4 pag. 254 et seq.*

(N. S. Jam vero Episcopi non nisi frequentioribus civitatibus praeficiendi: hinc Synodus Sardicensis *Can. 7* constituit: *Non licet simpliciter Episcopum constituere in aliquo pago, vel parva urbe, cui vel unus presbyter sufficit: non necesse est enim illic Episcopum constitui, ne Episcopi nomen, et auctoritas vilipendatur*. Eandem disciplinam, antiquis adductis Canonibus, confirmavit in Hispania Syn. Tolet. *12 Can. 4*. Episcopi Sacramentorum administrationem; antiquitus per se procurarunt. Qua de re S. Ignatius Ep. ad Smyrn. num. 8., *Non licet*, inquit, *sine Episcopo, neque baptizare, neque agapem facere*. Verum temporis lapsu illam presbyteris, aucto fidelium numero, demandarunt: ita tamen, ut nunquam ex suo ipsorum arbitrio, atque adeo contra Episcopi voluntatem, sed tantummodo ex ejus mandato, illud munus obirent: ad rem Hyer. Dialogo contra Lucif. pag. 459. *Sine jussione Episcopi neque Presbyter, neque Diaconus jus habeant baptizandi*. Expressius Syn. Hispanensis *II Can. 7*.)

(2) Concil. Trident. *sess. 4. Leo X Bulla Inter sollicitudines 15 tom. 5 part. 3 pag. 409 Bullar. ult. ed. Romanae.*

(N. S. In Hispania Ordinarii licentia necessaria non est, nisi ad edendos tantum libros, qui in *Leg. 3 tit. 16 et 1, tit. 18, lib. 8 Novis. Compil.* recensentur, scilicet, *Flos Sanctorum, Constitutiones Synodales, Grammatica Latina, Vocabularium*, et alii, qui ad comparandam linguam Latinae notitiam requiruntur, dummodo hi fuerint jam semel in nostro Regno typis mandati.

2. Pro libris agentibus de rebus sacris, praeter Ordinarii licentiam, quae

expediri non debet adposita voce: *Imprimatur*, vel alia quae auctoritatem sonet jurisdictionis, exigenda est quoque a Supr. Castellae Senatu ex *Pragmat. Sanct. 20 Aprilis an. 1775*.

5. Libri, vel folia ad Sanctum Inquisitionis Tribunal spectantia, de solius Inquisitoris Generalis, ejusque Regii Senatus mandato imprimuntur: *leg. 5 land. n. 4*.

4. Bullae quaelibet, et quidquid ad Sanctam Cruciatam spectat, de Commissarii Generalis licentia praelo donantur: *ead. leg. 3*.

5. Missale, Breviarium, Martyrologium, Rituale, et id genus alia, quae publicam respiciunt Ecclesiae precationem, de ejusdem Commissarii mandato recognita imprimuntur: Videsis *Rescriptum* Gregorii XIII ad Philippum II die 10 Septembris anni 1585.

6. Libri a Regularibus concinnati, ut publicae mandentur luci, ultra licentiam Ordinarii, suorum etiam Superiorum adprobationem, ac dein Supr. Castellae Senatus facultatem habeant, necesse est: *Leg. 8, tit. 16, lib. 8. Novis. Compil.*

7. Pro reliquis edendis Libris a solo Castellae Senatu postulanda est licentia: *eadem Lege 3 proxime citatae*.)

Ex Regg. decretis, 10 April. 1844, tit. 14, art. 105, et 2 ejusd. mens. an. 1852, tit. 8, art. 100, typis mandari nequeunt quaelibet scripta fidem moresque spectantia, absque praecedenti Diocesani examine et approbatione; quae naturalis est limitatio politici illius juris, quod vulgo audit *libertad de imprenta*.

(5) Concil. Trident. *sess. 24 cap. 4 de reform.*; et vero praedicationis munus adeo sui proprium agnoverunt Apostoli, ut Paulus non dubitavit asserere, se non ad baptizandum, sed ad evangelizandum fuisse missum *I, ad Corinth. 1, 17*. In Oriente jam inde ab antiquis temporibus Presbyteros Episcoporum mandato divinum verbum praedicasse constat. Chrysostomus, cum adhuc Presbyter esset, plures Antiochiae orationes habuit; quod etiam Hierosolymis, et Caesarea in Palestina Originem praestitisse, scribit Eusebius *Histor. lib. 6 c. 27 p. 295 ed. Valesii Cantabrig. 1720*. Eodem quoque munere Atticum Constantinopoli, alios vero Presbyteros Caesareae in Cappadocia, atque in insula Cypro functos fuisse, tradit Socrates *Histor. lib. 2 cap. 22 pag. 297 cit. ed. Valesii*. Pertinet etiam ad hanc Orientalium consuetudinem id, quod memoriae prodidit ipse Socrates *loc. cit.*, ea tempestate, qua Arius Ecclesiam perturbavit, Presbyteris Alexandriae sacra praedicatione interdictum. In Occidente, ac praesertim in Africanis Ecclesiis, Episcopi ipsi divinum verbum populo nunciabant; et hinc apud Cyprianum creberrimè occurrit ea formula *tractante Episcopo*, ut videre est *ep. 52 p. 70, et ep. 56 p. 88 ed. Rigallii Paris*. Qua eandem formula utitur etiam Pontius Diaconus in *vita Cypriani n. 18 p. 187 Act. SS. Mart. Sincer. ed. Ruinartii Veron.* Primus Valerius Hipponensis Episcopus Augustino Presbytero dedit, etiam se praesente, divini verbi praedicandi facultatem, uti inquit Possidius in *vit. Augustini cap. 5 col. 260 tom. 10 opp. ejusdem Augustini ed. Venet. 1755*. Quod licet nonnulli Episcopi reprehenderent, tamen Valerius Orientalium Ecclesiarum consuetudine factum tuebatur suum, quod postea complures alii sequuti sunt: Possidius *loc. cit.*; ac praesertim Aurelius Carthagenensis, qua de re scripta ad eum ab Augustino. Alypioque *ep. 41 gratulationis plena col. 87 tom. 2 ed. Maurin. Venet. 1729*. Synodus Tridentina *sess. 5 cap. 2 de reform.* prohibuit Regularibus praedicare in ecclesiis non suorum Ordinum sine Episcopi approbatione, vel in ecclesiis suorum ordinum sine Episcopi benedictione: tum *sess. 24 cap. 4 de reform.* constituit;

nullus autem secularis, sive regularis etiam in Ecclesiis suorum ordinum, contradicente Episcopo prædicare præsumat.

(N. S. Hoc pro Hispan. Regno firmavit Clemens X., Constit. Superna 9 Jul. 1760.)

Divini verbi enunciationem esse præcipuum Episcoporum munus, probe noverant Hispani Patres, quippe qui in Syn. Tolet. XI Can. 2 ita loquuntur: Nos.... qui officium prædicationis suscepimus, nullis curis à Divina lectione privemur: nam quorundam mentes Pontificum ita torporis otio à lectionis gratia secluduntur, ut quid doctrinæ gregibus subditis exhibeat, non habeat præco mutus. Insistendum ergo semper erit Majoribus, ut quos sub regiminis sui cura tumentur, fame verbi Dei perire non sinant. Profecto revocandis in viam salutis improbis, et componendis Christianorum moribus plurimum confert Episcoporum prædicatio. Unde agebat Syn. Valentina Can. 1, Pontificum prædicatione audita, nonnullos ad Fidem adtractos evidenter scimus.)

9. Cumque Episcopale munus pertineat ad totam diœcesim, inducta est ejus visitatio, quam Episcopus altero quoque anno obire debet, aut per se ipsum, aut per alium, ubi justo impedimento tenetur (1). Quia in re Episcopus quidquid ad visitationem, aut ad morum correctionem pertinet, agere debet sine strepitu iudicii (2), neque ulla appellatio suspendit vim eorum quæ mandata, aut decreta sunt (3). Verum si solemniter iudicii ritus servare placuit, per appellationem vis editæ sententiæ suspenditur (4).

(1) Concilium Tridentinum sess. 24 cap. 3 de reform., Episcopi Diœcesim lustrantis munera describit his verbis: *Visitationum præcipuus Episcopus sanam, orthodoxamque doctrinam, expulsis hæresibus, inducere, bonos mores tueri, pravos corrigere, populum cohortationibus, et admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere; cetera, prout locus, tempus, et occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere.* Hujusmodi sunt curare, ut reparentur Ecclesiæ, atque ut omnia fiant secundum ea, quæ sacris legibus sunt constituta. Ceterum visitationem hanc inter præcipua Episcopi numerat recenset S. Joan. Chrysostomus *Homil. 2 in ep. ad Titum tom. 11 pag. 737 ed. Montfauconii Paris 1734*, et S. Augustinus *ep. 56 et 209 tom. 2 col. 144 et 777 ed. Venet. an. 1729.*

(N. S. Personalem totius diœceseos visitationem Episcopis jure divino incumbere, communiter tradunt Canonistæ: Fagn. *ad cap. 23 de Cler. non resid.* Et vetustissimum hunc esse Ecclesiæ morem, evincitur ex Syn. Tarræcon. Can. 8: *Decrevimus, ut antiquæ consuetudinis ordo servetur, ut annuis vicibus ab Episcopo diœceses visitentur.*

De Episcopatum visitationum ratione ita sese habent vetera Hisp. Concilia: *Ut exquirat Episcopus redditus Basilicarum, et Ministrorum vitam:* Syn. Tolet. IV Can. 56. *Ut si qua forte Basilica reperta fuerit destituta, ordinatione ejus reparetur:* Syn. Tarræcon. Can. 8 *Ut Episcopi per Diœcesim ambulantes, discutiant Clericos, qualiter quæque officia in Ecclesia peragantur, et postquam suos Clericos discusserint, vel*

docuerint Episcopi, alia die, convocata plebe ipsius Ecclesiæ, doceant illos, ut fugiant diversa crimina, id est, homicidium, adulterium, perjurium, falsum testimonium, et reliqua peccata mortifera, aut quod nolunt sibi fieri, non faciant alteri; et sic postea Episcopus de Ecclesia illa proficiscatur in aliam: Syn. Bracar. II Can. 1.—Reges etiam nostri plurimum commendarunt Episcopis Parochiarum visitationem: *Leg. 4, tit. 22, Partitæ 1, et Leg. 3, Tit. 8 Lib. 1. Novis. Compil.*

Quosnam autem oporteat esse Visitatores, constituit Syn. Hispalens. an. 1512 cap. 45, scilicet: *Viri docti, conscientia integræ, et Deum timentes.* Quale vero censeatur impedimentum sufficiens et Episcopi possint absque piaculo visitationis munus aliis demandare, perspicue declarat Synod. Toletana an. 1565 Actione 2. Ref., cap. 2: *Visitent Episcopi per se, vel per alios proprias Diœceses, omnino servantes, quæ à Synodo Tridentina statuta sunt. ... neque excusentur ab hac personali visitatione, quovis impedimento, quod aliqui benigna quadam indulgentia solent admitti; sed eo tantum, quod necessitate quadam sic urgeat, ut nisi maximo cum detrimento vel publicæ, vel propriæ salutis spiritualis vel corporalis per se ipsos eam visitationem exsequi non valeant, apud hanc Provinciam Synodum de eo fidem facturi, ejusque iudicium ea de re, ac censuram non qualemcunque præter divinam ultionem subituri.*

(2) Vide Fagnan. *in cap. Dilectus de rescrip. num. 26 et seq.*, qui late ea de re disputat, et plura memorat decreta Sac. Congregationis Concilii.

(3) *Cap. 15 de offic. Jud. Ordin., Conc. Trid. cap. 10 sess. 24 de reform.; Benedictus XIV Constit. ad militantis 48, de appellat., et inhibition. conced., vel denegan. §. 21 tom. 1 pag. 31 ed. Romæ 1754.* Datur tamen appellatio, ut dicitur, *in devolutivo*, quæ scilicet Episcopi decretum deferret ad iudicem superiorem, posteaquam exitum habuit.

(4) *Vid. Fagnanum loc. cit., et Barbos. in Conc. Trident. sess. 15 cap. 4 de reform. num. 7.*

10. Et quia recte suo fungi munere Episcopi nequeunt, nisi in diœcesi commorentur, sive resideant, idcirco eos residere oportet in Episcopatu suo (1). Hinc Episcopi, qui per sex perpetuos menses abfuerint à diœcesi sua, privantur quarta parte fructuum unius anni, quæ conferenda est in fabricam Ecclesiæ, aut in levamen pauperum; absentes sex aliorum mensium spatio, amittunt aliam quartam partem eorumdem fructuum, tum gravioribus etiam plectuntur pœnis, si diutius absint, non festinantes reditum ad diœcesim suam (2).

(1) Concilium Tridentinum expresse definire noluit, Episcoporum in sua diœcesis residentiam divini juris esse, quæ de re multis disputatum est, uti narrat Pallavicinus *in hist. conc. lib. 7 cap. 6 lib. 46 cap. 4*, sed enumeratis muneribus, quæ Episcopis jure divino commissa sunt, inquit *sess. 23 c. 1 de resor.; ea prestari non posse ab iis, si gregi suo non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt.* Vid. *Bened. XIV de Synod. lib. 7 c. 1.*

(2) Concil. Trident. sess. 6 cap. 1 de reform. Pius IV in Bulla de salute 12 pag. 56 tom. 4 part. 2 Bullar. ult. ed Rom.

(N. S. Qualis autem oporteat esse Episcoporum residentia, perspicue expressit Syn. Compostellana an. 1565 Act. 5 Decret. 1; scilicet, ut ii, quibus præsunt, frugiferam esse sentiant, et officiosam. Prædicent igitur, subjectos visitent, Sacramentum Pœnitentiæ, aliaque Ecclesiæ Sacramenta (si necesse fuerit, aut expedire censuerint) per se ipsos administrent.... Denique in omnibus se tum iudices æquos, tum Patres indulgentes exhibeant, sicut Dei ministros. Similia habet Valentina an. 1565. Cap. 1, et Tolet. ejusd. an., Act. 2 Ref. cap. 1, hoc adjungens: Caveant Episcopi ne extra Sedem Cathedralis Ecclesiæ locum aliquem Diœcesis ad continue habitandum eligant.... Alioqui sint Episcopi memores; eam residentiam, neque Deo gratam esse, neque sacris Canonibus consonam, et ab hac Syn. potius absentiam, quam residentiam censendam fore.)

14. Si quis tamen velit aliquantulum abscedere, datur ei quæque anno spatium duorum, triumve mensium, modo id æqua ex causa fiat, ac sine ullo populi detrimento (1). Quod si quis aliter abfuerit, quam Sacri Canones abesse sinunt, beneficii fructus, donec absit, suos non facit, quod de omnibus cautum est generatim, qui curam habent animarum. Sunt autem justæ causæ, quæ Ecclesiæ Pastores excusant à personali residentia, si nimirum Summo Pontifici probatæ fuerint, christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel rei-publicæ utilitas (2).

(1) Fieri id debet, ut inquit Synodus Tridentina sess. 25 cap. 1 de Reform., æqua ex causa, sine ullo gregis detrimento, et extra festos dies Adventus, Quadragesimæ, Nativitatis, Resurrectionis, Pentecostes, et Corporis Christi.

(2) Conc. Trident. dic. sess. 25 cap. 1 de Reform. Pertinet etiam ad Episcoporum residentiam Constitutio Sancta Synodus 471. Urbani VIII to. 6 par. 2 pag. 15 cit. Bullar., qua sancitum est, ut Episcopi recens in Urbe creati infra mensem ab ea discedere, atque ad proprias diœceses migrare debeant: quod tamen tempus decreto Synodi Romanæ sub Benedicto XIII, Cardinalis Vicarius ad alios quadraginta dies prorogare potest; atque uti Episcopi ad Apostolorum limina accedentes quatuor menses abesse possint à diœcesi sua, cum citra montes, vel mare sunt, cum vero sunt ultra, menses septem. Ne qua vero frans fieret his de residentia legibus, Benedictus XIV in Constit. ad universæ 18 tom. 2 ejus Bullar. pag. 78 ad Romæ 1754. sancivit, ut qui uno anno usus non est beneficio trium mensium, quos Synodus Tridentina concedit, is altero anno diutius quam tres menses otulix anni superioris conjungi nequeant cum tribus primis mensibus anni consequentis, adeout sex perpetui menses efficiantur. In qua quidem Benedicti Constitutione multa præclara, et animadversione digna habentur de residentia Episcoporum.

12 Præstat Episcoporum potestas divina institutione Presby-

teris (1), atque dividitur in ea, quæ sunt ordinis, in ea, quæ sunt jurisdictionis, et in ea, quæ sunt legis diœcesanæ. Ordinis potestatem consecratione acquirit Episcopus (2), semel acceptam nunquam amittit, eamque alteri delegari non potest, ut recte delegat potestatem jurisdictionis (3). Ab ea manat Regum, Sacrarum Virginum (4), altarium, ecclesiæ consecratio, ejusque post pollutionem expiatio, (5), Abbatum benedictio, collatio ordinum, et Sacramenti Confirmationis (6), confectio chris-matis, et olei infirmorum (7).

(1) Catholicam hanc veritatem contra hæreticos Presbyterianos vindicat Concilium Tridentinum sess. 25 can. 7, et jampridem S. Epiphanius lib. 5 hæres. 77 tom. 1 pag. 904 ed. Petavii Paris 1622 graviter perstrinxerat errorem Aerii, qui Episcoporum, et Presbyterorum potestatem parem esse arbitrabatur. Vide Cl. Mamachium Orig., et antiquit. Christian. lib. 4 cap. 4 §. 2 pag. 511, et seq. tom. 4, ubi divinam Episcoporum institutionem, eorumque supra Presbyteros potestatem latissime ostendit.

(2) Cap. 15 de elect.

(3) Cap. 9 de consecrat. Eccles.

(4) Can. 24 dist. 25 can. 1 §. ad Episcopum dist. 25.

(5) Cap. 9 de consecrat. Eccles., cap. unic. eod in 6.

(6) Concil. Trident. sess. 25 cap. 4 de Sacram Ord.

(N. S. Ordinationes per Presbyteros factæ semper ab Ecclesia, tanquam irritæ habitæ sunt. Unde in Syn. Alex. Ischiras, alique à Colutho ordinati ad priorem reversi sunt conditionem, quippe qui ordinati à Colutho Presbytero, qui falso Episcopi nomine gloriabatur: Athan. Apol. pag. 752. Idem omnino de Presbyteris quibusdam in Synodo Sardicensi constitutum est, quippe qui ab Euliquiano, et Musæo, qui Presbyteri tantum erant, Sacerdotio initiati erant. Et Synodi Hispalensis II Patres, can. 5, Presbyterum, binosque Diaconos ab officio deponunt, immo ipsorum ordinationem ignominie eulogium adpellant, eo quod Episcopus super eos manus imposuerat, Presbytero quodam precatationes pronuntiante.)

(7) Can. perlectis dist. 25. Dicam alio loco, quemadmodum interdum Sedes Apostolica quædam eorum, quæ Episcopi propria esse monui, etiam Sacerdoti permittat.

13. Ad potestatem jurisdictionis, quam Episcopus adipiscitur post electionis confirmationem (1), refertur imperium, quod ipse habet in clericis, atque laicos diœcesis suæ, in illos in universum, in hos vero quantum attinet ad res sacras, atque divinas. Quod imperium Episcopi internum respicit, et externum forum. Pertinent ad internum forum potestas ligandi, et solvendi in sacramento Pœnitentiæ, tollendi irregularitates, et suspensiones, quæ ex occulto crimine procedunt, excepto homicidio voluntario (2), servandi sibi jus dandæ veniæ in quibusdam criminibus. (3).

- (1) *Cap. 15 de elect.*
- (2) *Concil. Trident. sess. 24 cap. 6 de reform.*
- (3) *Concil. Trident. sess. 14 can. 11* Argumentum hoc, quod pertinet ad reservationes, quæ in quibusdam casibus tum à Summo Pontifice, tum ab Episcopis suo jure fiunt, solide, accurateque persequitur Cl. Christianopolus in anonymo libro nuper Romæ edito, cui titulus *Della nullità delle assoluzioni ne' casi riservati, all' Auctore della lettera stampata in Milana per la validità delle medesime assoluzioni.*

14. Spectat ad externum forum potestas legislativa, judicialis, et criminalis. Itaque Episcopus leges condit pro bono regimine suæ diœceseos, vocat ad Synodum diœcesanos, beneficia confert, nisi quæ Apostolicæ Sedi sint reservata, nova instituit, et interdum antiqua in unum conjungit (1), Ecclesias visitat, animadvertit in crimina clericorum, eosque gradu movet, tribunal habet, in quo judicat causas ecclesiasticas, et mixtas (2), atque etiam civiles, in quibus clericus rei partes sustinet (3), pœnas indicit adversus eos, qui sunt pœna digni, publicos pœnitentes arcet ab Ecclesia, eosque restituit (4).

- (1) *Concil. Trident. sess. 21 cap. 5 de reform.*
- (2) *Cap. 8 et 11 de for. compet.*
- (3) *Can. 15 et 14 c. 11 q. 1.*
- (4) *Vide Pontificale Romanum part. 4 tit. 2 §. 6 pag. 21 ed Catalani.*

15. Ad legem diœcesanam pertinet jus exigendi synodaticum, sive cathedraticum, hoc est tributum in honorem cathedræ Episcopalis præstandum, item jus exigendi procurationem, quartam funeralium, quartam decimationum, et cetera, de quibus suis locis disputabimus.

16. Episcopi jurisdictio fertur in totam diœcesim; sed quidam tamen beneficio Sedis Apostolicæ ab ea sunt exempti, quo privilegio potissimum fruuntur Regulares. Verum etiam in loca, et personas exemptas suam interdum Episcopus jurisditionem exercet tamquam Apostolicæ Sedis delegatus. Nam ejus jurisditioni subsunt exempti in iis, quæ contra hæreticos sunt instituta (1); ipse confert apostolica auctoritate beneficia, quæ à Prælatibus Regularibus idoneo tempore collata non sunt (2); animadvertit in Parochos exemptos, qui debitis diebus divinum verbum populo nunciare neglexerint, atque in omnes, qui hæreses prædicaverint (3); itemque in Regulares, qui ab se non impetrata facultate confessiones sæcularium, aut ab se non approbati Monialium confessiones excipiunt (4); quique prædicant in Ecclesiis suorum Ordinum, vel non petita ab se benedictione, vel se contradicente, vel sine sua

venia in alienis ecclesiis (5); et qui graviter delinquant in administratione cujuslibet Sacramenti (6).

- (1) *Cap. 9 de hæret.*
- (2) *Clem. unic. de supplen. neglig. Prælat.*
- (3) *Concil. Tridentin. sess. 5 cap. 2 de reform.*
- (4) *Vide Benedictum XIV de Synod. diœces. cap. 15 num. 9.*
- (5) *Gregorius, XV Constit. Inscrutabili §. 6 pag. 2 tom. 5 part. 5 Bullar. ed. cit.*
- (6) *Gregorius XV cit. Const. Inscrutabili §. 4.*

17. Similiter visitat, et cum deliquerint, punit, et corrigit Regulares extra claustra degentes (1); qui vero intra claustra degunt, Regulares, ac palam extra claustra delinquant cum ceterorum scandalo, et offensione, rogatu Episcopi, atque intra tempus ab eo definitum à Præposito suo meritis plectendi sunt pœnis, atque eorum, quæ gesta sunt, certior est faciendus Episcopus, cui secus integrum erit in criminosos animadvertere (2). Rursus in censuris, et interdictis Episcopi jussu evulgandis, atque servandis, diebus festis, eorumque ritibus custodiendis, et in ceteris ejusdem generis Regulares omnes, quamquam exempti, Episcopo obnoxii sunt (3).

- (1) *Conc. Trident. sess. 6 cap. 5 de reform. Benedictus XIV Constit. Pontificia 7 pag. 55 tom. 2 ejus Bullarii ed. cit.*
- (2) *Vide Constitutionem Suscepti muneris 118. Clementis VIII tom. 5 part. 2 pag. 95 Bullarii, ubi etiam arcentur fraudes, quæ fieri possunt adversus Episcopum loci, in quo Regularis deliquit, cum cum Præposito mittit in monasterium extra diœcesim, ne ipsum punire cogatur.*
- (3) *Conc. Trident. sess. 25 cap. 12 de Regular.*

18. Sed et alia sunt capita delegatæ jurisdictionis, quam Episcopus in exemptos habet. Nimirum inquiri in obreptionem, et subreptionem gratiæ, per quam aliquis liberatus est à pœna, quæ ab se inflicta fuerat (1), et visitat capitula exempta, nullo etiam ex canonicis ad consilium adscito, quos sibi adjungere extra visitationem in causis exemptorum capitulorum debet (2). Denique omnes ecclesiæ sæculares, quæ in diœcesi sunt, etiam exemptæ, monasteria quoque commendata, Abbatia, Prioratus, Præposituræ (3), hospitalia, collegia, et sodalitia etiam laicorum ab Episcopo tamquam Apostolicæ Sedis delegato visitantur, exceptis illis, quæ sub immediata Regum protectione sunt (4).

- (1) *Concil. Trident. sess. 13 cap. 5 de reform.*

(2) Conc. Trident. *sess. 6 cap. 4 et sess. 25 cap. 6 de reform.* Vide Benedictum XIV *De Synod. diœces. lib. 15 cap. 9 num. 5.*

(3) Conc. Trident. *sess. 7 cap. 8, et sess. 21 cap. 8 de reform.*, ubi etiam observandum discrimen inter monasteria, in quibus viget, aut non viget regularis observantia.

(4) Conc. Trident. *sess. 22 cap. 8 de reform.*
Novissimam de exemptionibus, tum *activis* tum *passivis*, Hisp. Eccl. disciplinam, ex Concordat. an. 1851, hujus lib. tit. 5. sect. 6. exponemus. *

(*) In Hispania Ecclesiæ vel pia loca immediatæ Regiæ Protectioni subiecta, à Sup. Cameræ. Tribun. Delegatis visitabantur. *Adnot. 10 ad tit. 6, lib. 1. Novæ Compilat.* Hodie hospitalia cœteraque loca benefic. objectis destinata, provinciarum gubernatorum inspectioni commissa sunt.

Duo alia, pro istius sectionis coronide, animadvertere visum est. Primum: quod ad Episcoporum auctoritatem spectat, habendos præ oculis esse artic. 2, 3, et 4. Concordati 1851, qui hujusce voluminis pagg. 5 et 6 inserti reperiuntur. Alterum: de Hisp. diœcesibus, ejusd. Conventionis art. 7 stabiliri quæ sequuntur:

• Attentis gravibus causis, quæ id pro spirituali bono et majori fidelium commodo necessarium, et conveniens esse suadent, nova fiet in universa Peninsula, et insulis adjacentibus Diœcesium divisio ac circumscriptio.

• Atque ideo
• Metropolitanæ quæ nunc sunt, Sedes Burgensis, Cæsaraugustana, Compostellana, Granatensis, Hispalensis, Tarraconensis, Toletana et Valentina conservabuntur, et ad hunc ipsum gradum Cathedralis Vallisoletana elevetur.

• Ita pariter conservabuntur Episcopales Ecclesiæ Abulensis, Almerienses, Asturicensis, Auriensis, Barcinonensis, Calaguritana, Canariensis, Carthaginensis, Cauriensis, Cordubensis, Berthusensis, Gaditana, Gerundensis, Gienensis, Guadicensis, Jacensis, Illerdensis, Legionensis, Lucensis, Majoricensis, Malacitana, Mindoniensis, Minoricensis, Oriolensis, Oscensis, Ovetensis, Oxomiensis, Pacensis, Palentina, Pampilonensis, Placentina, Salmaticensis, Santanderiensis, Segobricensis, Segoviensis, Seguntina, Terulensis, Tirasonensis, Tudensis, Urgellensis, Vicensis, et Zamorensis.

• Diœcesis Albaracinensis unietur Terulensi, Barbastrens Oscensi, Civitatensis Salmaticensi, Celsonensis Vicensi, Ibusensis Majoricensi, Nivariensis (Tenerife) Canariensi, Septensis Gaditanæ, et Tudelensis Pampilonensi.

• Earum Episcopi Diœcesium, quibus altera adjungetur, hujus etiam titulum gerent, una cum proprio Ecclesiæ, quam regunt.

• Novæ erigentur Ecclesiæ Cathedrales Clunix (Ciudad-Real), Matriti, et Victoriæ.

• Episcopalis Sedes Calaguritana, et Calceatensis transferetur Læconium, Oriolensis Aloniam, et Segobricensis Castilionem, ubi primum in his civitatibus omnia ad rem parata sint, et Episcopis, ac Capitalis, quorum interest, consultis, opportunum existimetur. *

SECTIO II.

DE PRESBYTERIS, DIACONIS, SUBDIACONIS, ET RELIQUIS ORDINIBUS.

19. SACERDOTIS OFFICIUM, ET POTESTAS.—20. UNDE SACERDOTIS, ET PRESBYTERI NOMEN DUCTUM SIT?—21 ET 22. POTESTAS ORDINIS, ET JURISDICTIONIS.—23. MINISTRI MAJORES, ET MINORES.—24 AD 26. DIACONI, EORUMQUE INSTITUTIO, ET OFFICIA.—27. SUBDIACONI.—28. MINORES MINISTRI, ET EORUM INSTITUTIO.—29. ACOLYTHI.—30. EXORCISTÆ.—31. LECTORES.—32. OSTIARIJ.—33. CLERICI, QUI SOLAM HABENT TONSURAM.—34 ET 35. DISCRIMEN INTER MAJORES, ET MINORES ORDINES.—36. CLERICI MINORES, ETIAM CONJUGATI, QUANDO GAUDEANT FORI PRIVILEGIO?

49.

Ab Episcopis ad Sacerdotes pergimus, universum deinde ministrorum ordinem explicaturi. Nobilissimum est officium, et nobilissima potestas Sacerdotum novæ legis, qui Deo non vitulos, aut hircos immolant, sed lege à Christo lata ipsum Dominicum corpus, et sanguinem consecrant, atque offerunt in Missæ sacrificio.

20. Sacerdotes à sacris faciendis appellati sunt. Vocantur etiam *Presbyteri* (1), latine Seniores magis tamen sapientiæ, quam ætatis gratia (2). Omnis eorum potestas vel ex ordine, vel ex jurisdictione procedit.

(1) Quod summo haberetur in pretio, essetque maxime venerandum, similiter Aristoteles vocat, et frequens illud Homeri, pro veneranda Dea.

(2) Eodem Presbyteri, et Sacerdotis nomine vocabantur etiam Episcopi. Cyprianus *ep. 85, pag. 47 ed. Rigalt. Paris 1666.*, Chrysostomus *in ep. ad Philipp. cap. 1 Homil. 1 pag. 195 tom. 11 ed Paris. 1724.* Vide Coteletrium *in Ignat. epist. ad Magnes. num. 10 tom. 2 PP. Apost. pag. 17 ed. Amstelædami 1724,* et Fabrorum *in paratitl. Cujac. lib. 1 tit. 3 col. 24 tom. 2 par. 1 ed. Mutin., seu Venet. an. 1758* Sed, ut plurimum, ne quis esset errori locus, Episcopi, aut *Summi Sacerdotes*, aut *Sacerdotes primi ordinis*; Presbyteri autem *secundi ordinis Sacerdotes*, aut *Sacerdotes secundi* appellati sunt. Tertulianus *de Baptism. num. 77 pag. 263 t. 1 ed. cit.*, Ambrosius, sive potius Hilarius *in ep. ad Ephes. cap. 4 col. 286 tom. 4 oper. ejusd. Ambrosii ed. Maurin. Venet. 1751.*, Leo M. *serm. 48. de Quadrages. tom. 1 col. 181 ed. Ballerin. Venet. 1755.* Vide Calmet *in ep. Pauli ad Philip. num 1 pag. 416 tom. 3 ed. Lucæ 1738,* et Jacobum Gothofredum *in paratitl. Cod. Theodos. de Episc. et Cleric. tom. 6 par. 1 pag. 17. ed. Lipsiæ an. 1745.*

(N. S. Dictinius, ad Toletanam Synodum accusatus, ad universum Episcoporum Conventum adloquens ait: *Audite me, optimi Sacerdotes.* Denum